

“เหตุที่เป็นมูลของธรรมทั้งปวง ๒”

เทศน์ที่ สถานปฏิบัติธรรมป่าวิเวกสิกขาราม อ.พล จ.ขอนแก่น

พระอาจารย์วิชัย กัมมสุทโธ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒

การปฏิบัติธรรมนะก็คือการมาศึกษาภายในใจเราเอง การมาศึกษาในภายในใจเราเอง ให้ความรู้ความจริงของภายในนี้ รูปมันเป็นอย่างไร เวทนามันเป็นอย่างไร สัญญามันเป็นอย่างไร สังขารมันเป็นอย่างไร วิญญาณมันเป็นอย่างไร ให้ความรู้ความจริงของสิ่งเหล่านี้ และอุปกรณ์เครื่องมือที่จะไปรู้สิ่งเหล่านี้คืออะไร ก็คือสตินั่นเอง คือสมาธินั่นเอง คือปัญญานั้นเอง คำว่าอุปกรณ์เครื่องมือก็เหมือนเราจะก่อสร้างนะ เครื่องมือก่อสร้างมันอยู่ไหนล่ะ มันอยู่ร้านค้าโน่น ก็ต้องหาเงินไปซื้อมันมา ก็แค่นี้ ฉันทใดก็ฉันทนั้น สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ก็เป็นเครื่องมือที่จะต้องหานั้นเอง ต้องเจริญให้มีขึ้น ทำให้มีขึ้นคือกรรมนั่นเอง เขาเรียกว่าภาวนา ทำให้มีขึ้น สติคือความระลึก ท่านก็บอกให้ระลึกในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ในขั้น ๕ นั่นเอง สมาธิคือความตั้งมั่น ก็ให้ตั้งมั่นในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมนั่นเอง ปัญญาทำให้วิจัยในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมนั่นเอง นั่นละจึงเห็นว่า เมื่อสติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรมรวมเป็นหนึ่ง เหมือนเชือก ๓ เส้นรวมหมุนเกลียวเป็นเกลียวเดียว เป็นเส้นเดียวเขาเรียกสมังคี ก็จะได้เห็นว่ากายนี้สักแต่ว่ากาย ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา ถอนค้นหาและทฤษฎีที่อาศัยกายนี้เกิด เห็นเวทนาสักแต่ว่าเวทนา ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา ถอนค้นหาและทฤษฎีที่อาศัยเวทนาเกิด เห็นจิตสักแต่ว่าจิต ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา ถอนค้นหาและทฤษฎีที่อาศัยจิตเกิด เห็นธรรมสักแต่ว่าธรรม ไม่ใช่สัตว์บุคคลตัวตนเราเขา ถอนค้นหาและทฤษฎีที่อาศัยธรรมเกิดนั่นเอง เหตุอันนี้เวลารูปกระทบตา เสียงกระทบหู กลิ่นกระทบจมูก รสกระทบลิ้น เย็นร้อนอ่อนแข็งกระทบกาย แม้แต่ธรรมารมณ์กระทบใจ มันจะรู้ขึ้นมา เป็นผัสสะขึ้นมา เมื่อเกิดขึ้นมา มันก็จะมีสัญญาหมายให้จิตมันรู้ ว่านี่คืออะไร เมื่อสัญญาหมายให้จิตรู้แล้ว ตัวทฤษฎีคือความเห็นก็จะเข้าไป เห็นว่ามันเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เป็นของเรา เป็นเรา เป็นตัวตนของเรา เห็นว่ามันสวยมันงาม เห็นมันไม่สวยไม่งาม เห็นว่ามันดีไม่ดี เห็นว่ามันเป็น สมมติว่าเรียกว่าอย่างนั้นเรียกว่าอย่างนี้ เป็นหญิง เป็นชาย เป็นแก้ว เป็นอะไรขึ้นมาสารพัดในโลกตามสมมติที่มันเรียนรู้มา ตามความเห็นที่มันเข้าไปติดยึด เมื่อเห็นอย่างนั้นก็เลยเกิดเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน

เป็นเรา เป็นเขาขึ้นมา นั่นนะเมื่อเกิดเป็นสัตว์บุคคลตัวตนเราเขาขึ้นมา ไม่เห็นว่ามันแค่
สัญญาหมายให้รู้ สัตว์บุคคลตัวตนเราเขาก็ไม่มีอยู่ในสัญญา ไม่มีอยู่ในความรู้ นั่น แต่
ตัวทฤษฎีที่เรียนรู้มา ความเห็นอันนั้นมันไปเห็นว่า มันเป็นเช่นนั้น มันทำหน้าที่ต่อจาก
สัญญา ก็เลยหลงเชื่อมัน หลงเชื่อตัวความเห็นนั้นนะ เมื่อหลงเชื่อความเห็นนั้นก็จึงเห็น
ว่า กายเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน เป็นเรา เป็นเขา เวทนาเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็น
ตัวตน เป็นเราเขา จิตเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน เป็นเราเขา ธรรม(สัญญา เวทนา
สังขาร)เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน เราเขาขึ้นมา เขาเรียกว่าทฤษฎีเกิดนั่นเอง รู้ไม่ทัน
ตัวที่สัญญามันหมายรู้ ทฤษฎีมันจึงเกิดนะ เกิดเป็นสัตว์บุคคลตัวตนเราเขา เมื่อทฤษฎีมัน
เกิด เรื่องที่มันน่าชอบใจมันก็ยินดีเป็นภวัตถุหา เรื่องที่ไม่น่าชอบใจมันก็ยินร้ายเป็น
วิภวัตถุหา เมื่อมันยินดียินร้าย ตัวัตถุหาตัวนี้เกิด ความรู้ก็จะรู้ตามัตถุหานี้ วิญญาณจึง
จะเกิด เหตุนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า เหตุเกิดแห่งวิญญาณอาหารก็คือัตถุหา
นั่นเอง วิญญาณที่เป็นความรู้ที่ผิดก็จะเกิด เมื่อรู้ผิดเกิด มันจึงเป็นความหลงยึดรู้ที่ผิด
นั้นเข้าไปอีก เป็นอุปาทานที่เรียกว่าจิตตวิปลาส สัญญาที่หมายให้รู้ว่าเป็นนั่นเป็นนี่แล้ว
หลงเข้าไป ตัวนั้นเป็นสัญญาวิปลาส ความเห็นที่ว่า เป็นสัตว์บุคคลตัวตนเราเขา เป็น
ของเรา เป็นเรา เป็นตัวตนของเรา เป็นความเห็นที่ผิดเรียกว่าทฤษฎีวิปลาส ความวิปลาส
คือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่มีอยู่จริงโดยปรมาตถ์ตรงนั้น เป็นสิ่งสมมติหมด
จึงหลงไปยินดียินร้ายตามความเห็นที่มันซื่อออกไป เมื่อหลงยินดียินร้ายจึงเกิดัตถุหาเกิด
ตัวทุกข์ เพราะอะไร เพราะขาดสติ ขาดปัญญา ขาดสมาธิตั้งมั่น ขาดการใส่ใจพิจารณา
ในตัวเอง ไม่มีผู้ชี้แนะ เมื่อมีผู้ชี้แนะ ตัวเองไม่เอาไม่ใส่ใจ ก็เหมือนไม่มีผู้ชี้แนะ เหมือน
ไม่ได้พบสัตบุรุษ เหมือนไม่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ เหมือนไม่ได้ฉลาดในธรรมของ
สัตบุรุษ เหมือนไม่ได้รับคำแนะนำธรรมของสัตบุรุษ นี่จึงเป็นเหตุแห่งความทุกข์เกิด
เป็นเหตุแห่งความไม่รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรมนั่นเอง อวิชชาจึงปกปิดไม่ให้เห็นสัจ
จธรรม เหตุนี้ให้พิจารณาขันธ ๕ และกายเวทนาจิตธรรมให้ถ่องแท้ เมื่อเห็นกายใน
กาย “กาย กายานุปัสสี วิหริติ” เมื่อเห็นกายในกายจะหายโสภะเสรั้าโสภะปริเทวะ หาย
ยินดียินร้ายในโลก ในโลกก็คือในกายนั่นเอง เมื่อเห็นเวทนาในเวทนา ก็จะหายจาก
ความยินดียินร้ายจากโลกในโลกเสียได้ โลกก็คือเวทนานั่นเอง เมื่อเห็นจิตในจิต ก็จะ
หายโสภะเสรั้า หายยินดียินร้ายในจิตนั่นเอง เมื่อเห็นธรรมในธรรม ก็จะหายโสภะเสรั้า
หายยินดียินร้ายในธรรมนั่นเอง ก็คือการละวางขันธ ๕ นั่นเอง เห็นรูปสักแต่ว่ารูป เห็น

เวทนาสักแต่ว่าเวทนา เห็นสัญญา สักแต่ว่าสัญญา เห็นสังขารสักแต่ว่าสังขาร เห็น
วิญญาณสักแต่ว่าวิญญาณนั่นเอง นั่นไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา เหตุนั้น
ถ้าความรู้ความเป็นตัวตนเกิด ให้รู้ชะง่อนนั้นนะผิดแล้ว ต้องละมันซะ ไม่ใช่เอามา
ออกมา ต้องสำรวจ ต้องระวังทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ทางใจ คือสำรวจ
กายวาจาใจ นั่นคือเดินมรรคนั่นเอง การไม่รู้จักสำรวจ ปล่อยออกมาเพ่นพ่านนั้นไม่ได้
เดินมรรค เดินสมุทัย สร้างกรรมที่ให้ตัวเองทุกข์นั่นเอง เหตุนี้ผู้ใดต้องการพ้นจาก
กองทุกข์ ต้องสำรวจตาหูจมูกลิ้นกายใจ ไม่ให้อินดิอินร้ายในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส
ธรรมารมณ์ ที่สัมผัสตาหูจมูกลิ้นกายใจ เพราะอะไรจึงไม่อินดิอินร้าย ก็เพราะมันไม่มี
พระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ว่า แม้รูปที่เธอเคยเห็น เธอก็ไม่เคยเห็น รูปที่เธอคิดว่าจะเห็น
เธอก็ไม่เคยเห็น แม้แต่รูปที่เธอกำลังเห็นอยู่นี้ เธอก็ไม่มี ก็ไม่เคยเห็น มีแต่ไม่มี ทำไม
ถึงว่าเช่นนี้ แม้แต่เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ก็เช่นเดียวกัน พระพุทธองค์ยกขึ้น
มาทั้ง 6 อย่างนะ ทำไมจึงพูดเช่นนั้น ก็เพราะรูปที่เรากระทบตา เราไม่ได้เห็นรูป
หรือกณะ มันเป็นแสงเข้าตา เปลี่ยนจากแสงเข้าสู่สมอง แล้วสัญญามันจะหมายให้จิตรู้
เฉยๆว่าเป็นรูปอะไร จริงๆจิตนั้นไม่ได้รู้รูปข้างนอก รู้ตัวสัญญาที่หมายนั่นเอง ท่านจึง
กล่าวว่า แม้แต่ขณะรูปที่เธอเห็น เธอก็ไม่ได้เห็น รูปที่เห็นก็ไม่มี เพราะเราไม่ได้เห็น
รูป ไม่ได้รู้รูปเหล่านั้น รู้แต่ตัวสัญญามันหมายรู้เฉยๆ สัญญาหมายรู้ก็ทำหน้าที่ของเขา
เกิดแล้วก็ดับไป เหตุนี้นี้เป็นธรรมที่ละเอียดอ่อน เป็นธรรมที่ลึกซึ้ง ถ้าไม่ใช่สติใช้
ปัญญา ไม่สำรวจกายวาจาใจ ละกิเลส ละธรรมหายไป จะไม่มีทางเห็นธรรมละเอียด
ตรงจุดนี้ ฟังไปก็แค่จำไปเฉยๆ ไม่เห็น เอาแค่นั้นล่ะ.